

Ιανουάριος 2024

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ
ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ
ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

ΓΟΥΛΙΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ/2024

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ
ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ
ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

**Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ
αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην
Εγκληματολογική Λογιστική στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις**

ΓΟΥΛΙΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ/2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Γούλιου Ελένη, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

Η ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Γούλιου Ελένη, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «φοροδιαφυγή, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η Δηλούσα

ΓΟΥΛΙΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	viii
Abstract	x
Εισαγωγή	xi
Κεφάλαιο 1-ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ	- 1 -
1.1 Ορισμοί, Αίτια και παράγοντες φοροδιαφυγής.....	- 1 -
1.2 Μέθοδοι φοροδιαφυγής	- 3 -
1.3 Επιπτώσεις & Μέτρα καταπολέμησης φοροδιαφυγής.....	- 5 -
Κεφάλαιο 2 – ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	- 12 -
2.1 Σύνδεση φοροδιαφυγής και ξεπλύματος μαύρου χρήματος	- 12 -
2.2 Υπεράκτιες Εταιρείες(Offshore companies)	- 13 -
2.3 Ευάλωτα επαγγέλματα- ευθύνη λογιστή για αναφορά ξεπλύματος μαύρου χρήματος.....	- 15 -
2.4 Αρμόδιοι Φορείς.....	- 16 -
2.5 Αξιολόγηση της Ελλάδας από την Επιτροπή της Βασιλείας.....	- 19 -
2.6 Υπόχρεα Πρόσωπα -Μέτρα Δέουσας Επιμέλειας	- 21 -
Κεφάλαιο 3- ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	- 22 -
3.1 Μοντέλα.....	- 23 -
3.2 Τεχνικές ξεπλύματος χρήματος από εγκληματικές δραστηριότητες.....	- 26 -
3.3 Το βασικό αδίκημα- η εγκληματική δραστηριότητα.....	- 31 -
Κεφάλαιο 4- ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	- 32 -
4.1 Διεθνείς συμβάσεις	- 32 -
4.1.1 Σύμβαση κατά του παράνομου εμπορίου των ναρκωτικών και των ψυχοτρόπων ουσιών(1988).....	- 32 -
4.1.2 Σύμβαση σχετικά με το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και τη δήμευση προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.....	- 33 -
4.1.3 Σύμβαση για καταστολή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας	- 33 -
4.1.4 Σύμβαση ΟΗΕ για διεθνές οργανωμένο έγκλημα.....	- 34 -
4.1.5 Σύμβαση του ΟΗΕ ενάντια στην καταπολέμηση της διαφθοράς.....	- 34 -
4.2 Ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο	- 34 -
4.2.1 1 ^η Ευρωπαϊκή οδηγία	- 35 -
4.2.2 2 ^η Ευρωπαϊκή οδηγία	- 36 -
4.2.3 3 ^η Ευρωπαϊκή οδηγία	- 37 -

4.2.4 4 ^η Ευρωπαϊκή οδηγία	- 38 -
4.2.5 5 ^η Ευρωπαϊκή οδηγία	- 39 -
4.2.6 6 ^η Ευρωπαϊκή οδηγία	- 40 -
4.3 Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο	- 41 -
4.3.1 Ν. 2331/1995	- 42 -
4.3.2 Ν. 3424/2005	- 42 -
4.3.3 Ν.3691/2008	- 43 -
4.3.4 Ν. 4557/2018	- 44 -
4.3.5 Ν. 4734/2020	- 44 -
4.3.6 Ν. 4816/2021	- 45 -
4.3.7 Ν. 4174/2013- Κώδικας φορολογικής διαδικασίας	- 49 -
4.3.8 Τι προβλέπει ο Ποινικός Κώδικας και ο Κώδικας Ποινικής δικονομίας	- 50 -
Κεφάλαιο 5- ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ	- 52 -
5.1 Εισαγωγικά	- 52 -
5.2 Η περίπτωση της HSBC	- 52 -
5.3 Panama Papers	- 54 -
5.4 Σκάνδαλο Cum-Ex	- 55 -
5.5 Σκάνδαλο Danske Bank.....	- 57 -
Συμπεράσματα	- 60 -
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	- 62 -
Ξενόγλωσσες βιβλιογραφικές αναφορές	- 62 -
Ελληνικές βιβλιογραφικές αναφορές.....	- 65 -
Ηλεκτρονικές πηγές	- 65 -
Βιβλία.....	- 70 -
Νομολογία.....	- 71 -
Ιστοσελίδες	- 72 -

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή/Φοιτήτριας: Γούλιου Ελένη

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής: Φοροδιαφυγή, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις [ημερομηνία έγκρισης] από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων: Ηλέκτρα Πιτόσκα, καθηγήτρια, υπογραφή

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Ανδρονίκη Καταραχιά, καθηγήτρια, υπογραφή

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Νικόλαος Σαριαννίδης, καθηγητής, υπογραφή

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν, με τον τρόπο τους ο καθένας, στην επιτυχή εκπόνηση της μεταπτυχιακής μου διατριβής. Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην επιβλέπουσα της διατριβής κ. Πιτόσκα Ηλέκτρα για την πολύτιμη βοήθειά της.

Επίσης, θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους καθηγητές του προγράμματος και ιδιαίτερα στην κ. Τσαγκαράκη Ειρήνη που με ενέπνευσε να ασχοληθώ σε βάθος με τη νομοθεσία και ιδιαίτερα στα πλαίσια της νομιμοποίησης εσόδων και του ξεπλύματος. Σημαντικό ρόλο στην πορεία του μεταπτυχιακού διαδραμάτισε ο πρόεδρος της Σχολής κ. Χατζηξενοφώντος Ανδρέας.

Ένα μεγάλο και εγκάρδιο ευχαριστώ αξίζει στην οικογένεια μου για την πολύτιμη στήριξη τους, οικονομική και ηθική, δίνοντας μου δύναμη να συνεχίσω ξεπερνώντας τα εμπόδια, ώστε να πετύχω το στόχο μου. Ένα ακόμη μεγάλο ευχαριστώ αξίζει στους φίλους μου και στο σύντροφο μου για όλο αυτό το δύσκολο ταξίδι προς την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού μου τίτλου. Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου και στη κ. Ωρολογιά Θεοδώρα για τη βοήθεια της και τις συμβουλές της.

Αφιέρωση

Η εργασία αυτή αφιερώνεται στην οικογένεια μου και συγκεκριμένα στους γονείς μου Γιώργο και Θεοδώρα και στην αδερφή μου Νικολέτα.

Περίληψη

Η φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα χρήματος αποτελούν διαχρονικά φαινόμενα τα οποία ταλανίζουν τις σύγχρονες κοινωνίες ενώ αποτελούν κίνδυνο για την οικονομία ιδιαίτερα αν συνδυαστούν με εγκληματικές δραστηριότητες και τρομοκρατία. Η παρούσα διπλωματική εργασία δομήθηκε σε 5 κεφάλαια. Στην αρχή δίνεται ο ορισμός και η έννοια της φοροδιαφυγής ενώ παρατίθενται αίτια και παράγοντες που οδηγούν στην τελευταία. Ακόμη, παρουσιάστηκαν μέθοδοι που δρουν οι παραβάτες με απώτερο σκοπό την καλύτερη κατανόηση της δράσης τους αλλά και επιπτώσεις του φαινομένου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται μια σύνδεση των όρων της φοροδιαφυγής και του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Γίνεται αναφορά στις υπεράκτιες εταιρείες και τον ρόλο τους ενώ παρατίθενται οι αρμόδιοι φορείς καταπολέμησης του φαινομένου του ξεπλύματος. Δεδομένου του ρόλου των τραπεζικών ιδρυμάτων γίνεται αναφορά στα υπόχρεα πρόσωπα και την ανάγκη επιβολής μέτρων δέουσας επιμέλειας.

Καθώς οι μέθοδοι δράσης των παραβατών επαναλαμβάνονται έχουν τυποποιηθεί σε μοντέλα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, τα οποία αναλύονται στο τρίτο κεφάλαιο. Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται διεξοδικά και τεχνικές ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

Στο τέταρτο κεφάλαιο επιδιώκεται να αναλυθεί το ισχύον διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό νομοθετικό πλαίσιο αλλά και οι αλλαγές που έχουν επέλθει με την πάροδο του χρόνου. Δεν λείπει συνάμα και η αναφορά στον ποινικό κώδικα.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση μελετών περίπτωσης σκανδάλων φοροδιαφυγής και ξεπλύματος μαύρου χρήματος ενώ η εργασία ολοκληρώνεται με την εξαγωγή συμπερασμάτων. Για την καταστολή του φαινομένου της φοροδιαφυγής και ξεπλύματος μαύρου χρήματος απαραίτητη είναι η διακρατική συνεργασία, η ουσιαστική επιβολή κυρώσεων και η εφαρμογή δικλείδων ασφαλείας και ελεγκτικών μηχανισμών από τα τραπεζικά ιδρύματα.

Λέξεις κλειδιά : φοροδιαφυγή, ξέπλυμα μαύρου χρήματος, φορολογικοί παράδεισοι.

Εγκληματικές δραστηριότητες, εξωχώριες εταιρείες

Abstract

Tax evasion and money laundering are timeless phenomena which torment modern societies and pose a threat to economy, especially when they are combined with criminal activity and terrorism. This diploma thesis comprises 5 chapters. The first chapter begins with the definition and meaning of tax evasion and gives an account of the causes and factors that lead to it. Certain methods employed by the offenders who commit tax evasion are also presented. The ultimate aim of this analysis is a better understanding of the offenders' action and the effects it has on economy.

The second chapter discusses the way in which tax evasion is related to money laundering. Reference is made to offshore companies and their role in money laundering, followed by a description of the commanding bodies involved in the fight against this phenomenon. Finally, in light of the role that banking institutions have, reference is made both to the liable persons and the need to impose due diligence measures.

As the methods of action followed by the offenders are recurrent they have been typified into money laundering models from criminal activities which are analytically discussed in the third chapter. This chapter also makes a thorough reference to certain money laundering techniques.

The fourth chapter attempts to analyse the current international, European and national legislative framework as well as the changes that have occurred with the lapse of time. A reference to the penal code is also included.

The last chapter analyses case studies related to tax evasion scandals and the dissertation is completed with the deduction of conclusions. Finally, transnational cooperation for the substantial enforcement of financial sanctions, and the implementation of safeguards and control mechanisms by banking institutions are proposed as an imperative solution against tax evasion and money laundering.

Keywords : tax evasion, money laundering, tax havens, criminal activities, offshore companies